

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: นำร่างพ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมกลับเข้าสู่การพิจารณาของสภาอีกครั้ง

รัฐสภาจะเปิดสมัยประชุมใหม่ในวันนี้

(กรุงเทพฯ 3 กรกฎาคม 2566) — คณะรัฐมนตรีโดยสำนักนายกรัฐมนตรี ควรร้องขออย่างเร่งด่วนให้รัฐสภานำร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมกลับเข้าสู่การพิจารณา พอร์ตีฟายไรต์กล่าวในวันนี้ ตามกฎหมายไทย คณะรัฐมนตรีมีเวลา 60 วันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรก ในการร้องขอให้รัฐสภานำร่างกฎหมายที่ถูกตีตกไปแล้วกลับเข้าสู่การพิจารณาอีกครั้ง โดยวันนี้เป็นวันแรกของการเปิดสมัยประชุมใหม่ ภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566

“ถึงเวลานับถอยหลัง รัฐบาลใหม่จะต้องแสดงพันธกิจที่จะสนับสนุนสิทธิอันเท่าเทียมสำหรับคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย” มุกดาภา ยั่งยืนภราดร เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชนประจำประเทศไทย พอร์ตีฟายไรต์ กล่าว “หากไม่นำร่างกฎหมายนี้กลับเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาอีกครั้ง จะถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่น่าผิดหวังสำหรับรัฐบาลชุดใหม่ของไทย และเป็นความถดถอยด้านสิทธิอันเท่าเทียมของคนเพศหลากหลาย”

คณะรัฐมนตรีไทยมีเวลาจนถึงวันที่ 3 กันยายน 2566 ที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ..... หรือที่รู้จักกันในชื่อ ร่างพ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมอีกครั้ง

ในส่วนเนื้อหา ร่างพ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมเสนอให้แก้ไขมาตรา 1448 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย โดยให้ใช้คำว่า “คู่สมรส” แทนคำว่า “สามี” และ “ภรรยา” และใช้คำว่า “บุคคล” แทนคำว่า “ชาย” และ “หญิง” แต่ร่างพ.ร.บ. ดังกล่าวต้องตกไปเพราะการปิดสมัยประชุมของรัฐสภาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2566 ที่ผ่านมา

ก่อนหน้านี้ ร่างพ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมผ่านการพิจารณาในวาระแรกของสภาผู้แทนราษฎร ด้วยมติเห็นชอบ 210 ต่อ 180 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2565 และหลังผ่านการพิจารณารายมาตราโดยคณะกรรมการ ก็ได้กลับเข้าสู่การพิจารณารอบสองในสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2565

หากมีการประกาศใช้ ร่างพ.ร.บ. นี้จะทำให้บุคคลสองคนสามารถจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายได้ ไม่ว่าจะมิสเนียมทางเพศ หรืออัตลักษณ์ทางเพศอย่างไร ส่งผลให้คู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศไม่เพียงมีสิทธิในการสมรส หากยังมีสิทธิและประโยชน์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในแง่สวัสดิการ การรับบุตรบุญธรรม การให้ความยินยอมต่อการรักษา การจัดการทรัพย์สินร่วมกัน การรับมรดก การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของการลดภาษี และบำนาญของคู่สมรส

ต่อมาในวันที่ 22 พฤษภาคม 2566 ภายหลังจากการเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงแปดพรรคได้ร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจเพื่อจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ร่วมกัน โดยในข้อตกลงดังกล่าว ได้มีการกำหนดให้สมรสเท่าเทียมเป็นหนึ่งในประเด็นหลักจากทั้งหมด 23 ข้อด้วยกัน

ตามย่อหน้าสองของมาตรา 147 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คณะรัฐมนตรีสามารถร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้มีการพิจารณาร่างพ.ร.บ. ที่ถูกตีตกไปได้ “ภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป” โดยสภาผู้แทนราษฎรอาจนำร่างพ.ร.บ. มาพิจารณาเริ่มจากวาระสองต่อไป กรณีที่มีการรับรองมติโดยเสียงส่วนใหญ่ของทั้งสองสภา

ข้อ 23 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและการเมือง (ICCPR) คุ้มครองสิทธิการมีครอบครัวและการสมรส โดยกำหนดว่า “สิทธิของชายและหญิงในวัยที่อาจสมรสได้ในการที่จะสมรสและมีครอบครัวย่อมได้รับการรับรอง” ในฐานะรัฐภาคีของกติกา ICCPR ประเทศไทยต้อง “ดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อประกันความเสมอภาคแห่งสิทธิ และความรับผิดชอบของคู่สมรสในการที่จะสมรส ระหว่างการสมรส และเมื่อการสมรสสิ้นสุดลง” ข้อ 26 ของกติกา ICCPR ยังประกันความคุ้มครองที่เท่าเทียมด้านกฎหมายโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติใด ๆ หลักการไม่เลือกปฏิบัตินี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และมีผลบังคับใช้กับรัฐทุกแห่งในกำนองเดียวกัน

ใบแจ้งข่าว

มาตรา 27 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ห้ามการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ

“นี่เป็นเรื่องเร่งด่วนอย่างยิ่ง รัฐบาลต้องใช้โอกาสนี้แก้ไขข้อผิดพลาดที่ส่งผลกระทบต่อคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศมานาน” มุกดาภา ยังยืนกรานดกรกล่าวว่า “ประเทศไทยต้องผลักดันเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานให้เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งรัฐบาลสามารถเริ่มต้นได้เลยด้วยการผ่านสมรสเท่าเทียม”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ:

มุกดาภา ยังยืนกรานดกร, เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชนประจำประเทศไทย, พอร์ตดีฟายไรต์

โทร: +66 81 585 8486

อีเมล: mookdapa.yangyuenpradorn@fortifyrights.org

ทวิตเตอร์: @mdpvy

เอมี สมิธ, ผู้อำนวยการบริหาร, พอร์ตดีฟายไรต์

โทร: +66 87 795 5454

อีเมล: amy.smith@fortifyrights.org

ทวิตเตอร์: @AmyAlexSmith, @FortifyRights